

נדריים סח

עניין: שיטת הרמב"ם בהפרת האב

רמב"ם פ"ב מנדריים

א "כל הנדרים והשבועות האב מפר ביום שמעו. שנאמר כל נדרה ואסריה. אבל הבעל אינו יכול להפר אלא כל נדרים ושבועות שיש בהן עינוי נפש או שהן בדברים שבינו לבינה כגון שנשבעה או נדרה שלא תכחול או שלא תתקשט שנאמר בין

ספרי מטות פרשה קנה

מפר. מה הבעל אין ספר אלא נדרים שבינו לבינה ונדריים שיש בהם ענוי נפש אף האב לא יפר אלא נדרים שבינו לבינה ונדריים שיש בהם ענוי נפש. ועוד ק"ו מה הבעל שמפר בבגד אין ספר אלא נדרים שבינו לבינה ונדריים שיש בהם ענוי נפש האב שאין ספר בבגד אינו דין. לא אם אמרת בבעל שאין הרשות מתרוקנת. לו לפיכך אין ספר אלא נדרים שבינו לבינה ונדריים שיש בהם ענוי נפש תאמר באב שהרשות מתרוקנת לו לפיכך יפר כל נדר לא זכיתי לדין ת"ל אלה החקים (א) (על כרחך אתה) מקיש את האב לבעל. מה הבעל (ד) אין ספר (אלא נדר שיש בו ענוי נפש אף האב יכול): אישה יקימנו ואישה

תשובות הרמב"ם פאר הדור סי' כז

שאלה: בספר הפלאה בהלכות נדרים¹, כל הנדרים והשבועות האב מפר ביום שומעו כל נדרי בתו הקטנה וכו'. האירה עינינו במאור תורתך, שהרי בספרי² מקיש אב לבעל, וכן במסכת נדרים³ מדכתב בין איש לאשתו בין אב לבתו, ובעל אינו מפר אלא נדרי עינוי נפש⁴, ודריש⁵ כל דכתיב גבי בת למילתא אחריתי. יפרש לנא מרנא ורבנא בזה פירוש מרווח.

תשובה: זו השאלה בודאי ראוי לשאול אותה כל חכם, וכמה ימים גתיישבתי בדבר זה, והדבר ידוע שלדברי אותו ההיקש המפורש בספרי, אין האב מפר אלא נדרים שהבעל מפר, כמו שמפרש⁶. אבל קשה לי דבר זה ימים רבים, ואמרת שודאי דברים אלו לרבי שמעון הם לבדו, שסתם ספרי רבי שמעון⁷. ואילו היו⁸ דברים אלו הלכה, לא הוה שתיק גמרא מיניה, שלא תמצא לעולם אותו ההיקש בשני תלמודים, ולא בתוספתא, ולא אמרו בגמרא אלא הכי, והתניא⁹, בין איש לאשתו בין אב לבתו, מלמד שהבעל מפר נדרים שבינו לבינה, ולא הביא עיקר¹⁰ זה על ההיקש שדרש רבי שמעון בספרי, אלא הביא מקרא זה קושיא על המשגה שאמרה אלו דברים שיש בהן עינוי נפש, הקשה ואמר נדרי עינוי נפש הוא דמפר, שאין בהן עינוי נפש אינו מפר, והתניא בין איש לאשתו מלמד שהבעל מפר בנדריים בינו לבינה, אמרי¹¹. וכולהו הלכות ושמועות¹² שתמצא בכל מקום¹³ שאם נדרה כך וכך יפר, אם נדרה כך וכך לא יפר, ולא תמצא חלוקה זו אמורה לעולם אלא באשה ובעלה, אבל בנעוריה¹⁴ ובית אביה לא נמצא דבר זה לעולם. ואם תאמר¹⁵ שנדע הנדר שיפר הבעל הוא הנדר שיפר האב, תיגה

מחשבות חרוץ לרבי צדוק הכהן

סוף אות יב

ה'ת', כי התלמוד הוא שלימות כל התורה שבעל פה כולה, דליכא מידי, מה ששום תלמיד ותיק עתיד לחדש עד ימות המשיח, דלא רמזי בתלמוד, וזהו חתימת התלמוד שעליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע. ומסיים גם כן במה

כסף משנה

עכ"ל. ודבר תימא הוא לדחות כרייתא דספרי משום דלא זכרה בגמרות ובתוספתא ואע"ג דקתם ספרי ר"ש כיון דלא אשכחן מאן דפליג עליה כהא משמע דדברי הכל היא וכמה מקומות פוסק רבינו ככרייתא דספרי אע"פ שלא זכרה בגמרות ולא בתוספתא. ומה שטען מפשטיה דקרא איכא למימר דכיון דכתיב בין איש לאשתו בין אב לבתו הוקשו זה לזה לכל דבריהם מהכא דריש לה כפיפרי, ומ"ש שלא זכר צ"ג גמרות נכתב שלא כהשגחה שצירושלמי רפ"ב דנדריים אמרו נהדיא כהם שהבעל אינו מפר אלא נדרים שיש בהם ענוי נפש ונדריים שבינו לבינה אף האב אינו מפר אלא נדרי עינוי נפש ונדריים שבינו לבינה, וגם גמרא דידן איכא למימר נמי דלא נשמט מלהזכיר זה שהרי בר"פ צהרא דנדריים דייק גמ' נדרי עינוי נפש הוא דמפר שאין בהם ענוי נפש אינו מפר והמניח בין איש לאשתו בין אב לבתו מלמד שהבעל מפר נדרים שבינו לבינה ואם אימתא לא ה"ל לאימויי אלא בין איש לאשתו ומדמיימי נמי בין אב לבתו משמע דהיינו

